

- by ПюНю Semigina and D.S. Lvova. – Moscow : Sovremennaya ekonomika i pravo, 2005. – 424 p.
13. Stiglitz J. “Employment, social justice and societal well-being” / J. Stiglitz // *Mezhdunarodnyy obzor truda*. – 2003. – Vol. 141. – №1-2. – P. 8-18.
 14. Beck U. *Obschestvo riska. Na puti k drugomu modernu* [Risk society. On the way to another modernity] / U. Beck ; transl. from German by V. Sedelnik, N. Fedorova ; postface by A. Filippov. V. Fedorov. – Moscow : Progress-Tradiciya, 2000. – 384 p.
 15. Beck U. *Vlast' i ee opponenty v epokhu globalizma. Novaya v vseмирno-politicheskaya ekonomiya* [Government and its opponents in the era of globalization. The new world political economy] / U. Beck ; translated from German by A.B. Grigorev, V.D. Sedelnik ; postface by V.G. Fedotova, N.N. Fedotova. – Moscow : Progress-Tradiciya ; Izdatel'skiy dom «Territoriya budushego» (Seriya «Universitetskaya biblioteka Aleksandra Pogorel'skogo»), 2007. – 464 p.
 16. Gorc A. *Nematerial'noe. Znanie, stoimost' i kapital* [Intangible. Knowledge, cost and capital] / A. Gorc ; transl. from German and French by M.M. Sokolskaya. – Moscow : Izd. dom Gos. un-ta «Vysshey shkoly ekonomiki», 2010. – 208 p.
 17. Žižek S. “Against Human Rights” [Electronic resource] / Žižek S. // *New Left Review*, 34, July-August 2005, pp. 115-131. – Access mode : <https://fmbooks.files.wordpress.com/.pdf>
 18. Castalls M. *Galaktika Internet. Razmyshleniya ob Internete, biznese i obschestve* [The Internet Galaxy : Reflections on the Internet, Business, and Society] / Manuel Castalls ; transl. from English by A. Matveeva ; ed. V. Kharitonov. – Ekaterinburg : U-Faktoriya, 2004. – 328 p.
 19. Bentam I. *Vvedenie v osnovanie npravstvennosti i zakonodatel'stva* [Introduction to the foundation of morals and legislation] / I. Bentam. – Moscow : ROSSPEN, 1998. – 416 p.
 20. Friedman M. “On Freedom” / M. Friedman, F.A. Hayek // *Seriya «Filosofiya svobody»*. – Chelyabinsk : Socium ; Moscow : Tri kvadrata, 2003. – Iss. 2. – 182 p.
 21. Polanyi K. *Velikaya transformatsiya. Politicheskie i ekonomicheskie istoki nasheho vremeni* [The great transformation : The political and economic origins of our time] / Karl Polanyi ; transl. from English by A.A. Vasilyev, S.E. Fedorov and A.P. Shurbelev ; ed. S.E. Fedorov. – Saint Petersburg : Aleteya, 2002. – 320 p.

УДК 340: 349.3

ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ

Сушицька Н.В., к.ю.н., доцент

*Київський національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова,
вул. Пирогова, 9, м. Київ, Україна
NataV_S@ukr.net*

У статті доведено, що правові відносини у сфері соціального забезпечення населення – це форма соціальної взаємодії суб'єктів публічної адміністрації, під час якої забезпечується правова взаємодія суб'єктів надання соціальних послуг та об'єктів публічного управління (утримувачів соціальних послуг) на підставі реалізації соціального законодавства. Метою соціально-правових відносин є забезпечення достойного життя непрацездатних осіб, які не мають можливості забезпечити своє існування завдяки приватній ініціативі.

Ключові слова: пенсіонер, правові відносини, публічна адміністрація, соціальне забезпечення, суб'єкти надання соціальних послуг, утримувач соціальних послуг.

ПРАВОВЫЕ ОТНОШЕНИЯ В СФЕРЕ СОЦИАЛЬНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ НАСЕЛЕНИЯ

Сушицька Н.В.

*Национальный педагогический университет имени М.П. Драгоманова, ул. Пирогова, 9, г. Киев, Украина
NataV_S@ukr.net*

В статье доказано, что правовые отношения в сфере социального обеспечения населения – это форма социального взаимодействия субъектов публичной администрации, в ходе которой обеспечивается правовое взаимодействие субъектов предоставления социальных услуг и объектов публичного управления (держателей социальных услуг) на основании реализации социального законодательства. Целью социально-правовых отношений является обеспечение достойной жизни нетрудоспособных лиц, не имеющих возможности обеспечить свое существование благодаря частной инициативе.

Ключевые слова: пенсионер, правовые отношения, публичная администрация, социальное обеспечение, субъекты предоставления социальных услуг, держатель социальных услуг.

LEGAL RELATIONS IN PUBLIC SOCIAL SERVICES

Sukhytska N.V.

*Kyiv National Pedagogical Dragomanov University, Pyrohov str., 9, Kyiv, Ukraine
NataV_S@ukr.net*

In the article it is noted that in Ukraine there are a number of problems related to vulnerable populations due to the economic crisis and social conflicts. Implementing its main purpose, the law as a regulator of social relations provides legal interpretation of the need to solve social problems. Legal relation in the field of social security of the population is a form of social interaction of subjects of public administration, which is why they require regulation. During this process legal interaction of providers of social services and objects of public administration (holders of social services) is provided on the basis of implementation of social legislation. The presence of a number of regulations ensures the implementation of the law on social security and protection.

The legal relations in social security have universally structured components. The article singles out subjects of public administration, namely the Ministry of Social Policy of Ukraine and its regional units, the Pension Fund of Ukraine, the Social Insurance Fund for Temporary Disability, Fund for Obligatory State Social Insurance against Accidents at Work and Occupational Diseases of Ukraine, Fund for Social Protection of Persons with Disabilities and the State Employment Service of Ukraine. Object of legal relations in the sphere of social security of the population is the right of citizens to social security, pensions, social support of the unemployed, the disabled, temporary disabled persons and activities of subjects of law to provide and receive social services. Legal content of legal relations is a correlation of subjective rights and legal obligations of the participants of relations enshrined in legal norms. Legal fact is particular life circumstances, associated with the rule of law emergence, change or termination of legal relations. The main purpose of legal facts in the regulation is to ensure legal origin, modification or termination of legal relations. Legal facts provide a transition from general model of behavior embodied in legal norms for definite legal relations.

The purpose of social legal relations is to ensure the well-being of disabled persons who are unable to secure its existence through private initiative.

Key words: retiree, legal relations, public administration, social security, subjects of social services, social services holder.

Соціальна складова діяльності сучасної держави постійно зростає. Наприклад, в Україні кількість осіб, які потребують соціальної допомоги, уже перевищує кількість працюючих. Це пов'язане з низкою проблем, основними з яких є збільшення кількості осіб пенсійного віку, економічна криза, що призводить до збільшення кількості безробітних [1]. Усе це вимагає проведення сильної соціальної політики як необхідного чинника соціального миру в суспільстві та вихідних умов для зростання економіки.

Одним з основоположних елементів теорії соціального забезпечення є інститут правових відносин у сфері соціального забезпечення населення, який у сучасних умовах потребує подальшого розвитку, оскільки від його розуміння вченими, законодавцями, юристами-практиками та соціальними працівниками залежать не тільки теоретичні надбання, а й справедливе забезпечення прав соціально незахищених громадян.

До проблеми правових відносин у сфері соціального забезпечення населення зверталися такі вчені: В.С. Андреев, К.С. Батигін, К.Г. Волинка, В.В. Галуцько, В.В. Дерєга, В.Л. Забелін, А.Д. Зайкін, М.Л. Захаров, Е.М. Лібанова, Л.А. Литва, Р.І. Іванов, А.Є. Козлов, Р.І. Кондратьєв, В.В. Копейчиков, М.В. Кравчук, А.М. Колодій, Т.М. Кузьмін, О.В. Макаров, О.Г. Мурашин, О.Т. Панасюк, А.Є. Пашерстнік, М.І. Полупанов, В.І. Прокопенко, О.І. Процевський, Н.А. Савінов, Д.Г. Севрюков, С.М. Сивак, Г.С. Симоненко, І.М. Сирота, Б.І. Сташківа, Н.М. Стаховська, Б.С. Стичинського, В.К. Суботенко, В.А. Тарасова, Е.Г. Тучкова, Я.М. Фогель, В.Ш. Шайхатдінова, А.О. Ярошенко та ін.

Мета статті полягає в тому, щоб на основі теорії права, теорії права соціального забезпечення, чинного законодавства та думок учених щодо цієї проблематики сформулювати поняття та розкрити зміст правових відносин у сфері соціального забезпечення населення.

У будь-якому суспільстві існують різноманітні відносини між окремими особами та різними об'єднаннями людей. Усі вони певною мірою упорядковані, організовані, найбільш важлива частина з них регулюється нормами права. Головне призначення норм права – бути регулятором суспільних відносин. Регулюючи ті чи інші відносини, воно надає їм правового характеру, заключає їх у правову, юридичну форму. У результаті цього вони й стають правовими. Правові відносини – це форма соціальної взаємодії суб'єктів права, які мають суб'єктивні права та юридичні обов'язки, виникають на підставі юридичних норм із метою забезпечення прав і свобод людини та громадянина, нормального функціонування громадянського суспільства й держави. Вони є наслідком дії права. Проте правові відносини з'являються не лише тому, що діють правові норми, а й тому, що певні суспільні відносини об'єктивно потребують правової регламентації, не можуть нормально розвиватися без неї. Правові відносини відображають вплив юридичних норм на поведінку суб'єктів права, через що між ними виникають сталі правові зв'язки. Іншими словами, юридична норма містить абстрактну конструкцію правового відношення [2].

В умовах сьогодення забезпечення соціальної політики в Україні здійснюється на основі законів України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні», «Про соціальний захист дітей війни», «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», «Про соціальний та правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні», «Про жертв нацистських переслідувань», постанов Кабінету Міністрів України «Про безплатний проїзд пенсіонерів на транспорті загального користування», «Про порядок видачі посвідчень і нагрудних знаків ветеранів війни», «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», «Про пенсійне забезпечення», «Про зайнятість населення», «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні».

Сутність такої конструкції у сфері соціального захисту населення полягає в тому, що правова норма від імені держави (більшості населення країни) визначає належну поведінку кожного зі своїх адресатів. Вона встановлює обов'язкові правила, за якими відбувається «спілкування». Ці правила формуються у вигляді взаємних прав та обов'язків [2].

Правові відносини у сфері соціального забезпечення населення характеризуються загальною визнаною структурою складових компонентів, якими є суб'єкти, об'єкти, зміст правовідносин та юридичні факти. Суб'єкти правовідносин – це учасники правових відносин, які мають суб'єктивні права та юридичні обов'язки й наділені специфічними юридичними властивостями.

У теорії права за юридичною природою їх поділяють на публічних і приватних суб'єктів права, хоча в аналізованій нами сфері їх більш доцільно кваліфікувати на суб'єктів публічної адміністрації, які забезпечують надання соціальних послуг, та об'єктів публічного управління – утримувачів соціальних послуг.

До суб'єктів публічної адміністрації, які забезпечують надання соціальних послуг, відносяться органи й посадові особи Міністерства соціальної політики України, а також його підрозділів у регіонах [3], а також Пенсійного фонду України [4], Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності [5], Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворюванням України [6], Фонду соціального захисту інвалідів [7] та Державної служби зайнятості [8]. До об'єктів публічного управління – утримувачів соціальних послуг – відносяться пенсіонери, безробітні, інваліди, особи, які тимчасово втратили працездатність, матері-одиначки та ін.

Об'єкти правовідносин – це те, на що спрямовано інтереси суб'єктів, із приводу чого останні вступають у правові відносини. Між цими елементами існує нерозривний зв'язок. Суб'єкти правових відносин вступають у них із метою задоволення своїх інтересів і потреб, які опосередковують об'єкти правових відносин. Виникнення в суб'єктів взаємних прав та обов'язків можливе лише на підставі настання певних юридичних умов і юридичних фактів, закріплених у гіпотезах правових норм. Суб'єкти завжди вступають у правові відносини заради задоволення різних матеріальних, економічних, культурних, політичних або інших інтересів і потреб. Для досягнення цієї мети суб'єкти правових відносин здійснюють певні дії, спрямовані на досягнення корисного для них результату. Цей результат і є об'єктом правових відносин. Об'єктом правових відносин є те матеріальне або нематеріальне благо, на використання чи охорону якого спрямовано суб'єктивні права та юридичні обов'язки учасників правових відносин [2].

Об'єктом правових відносин у сфері соціального забезпечення населення є право громадян на отримання соціального забезпечення: пенсій, соціальних допомог безробітним, інвалідам, особам, які тимчасово втратили працездатність, а також діяльність суб'єктів права щодо надання й отримання соціальних послуг.

Крім суб'єктів та об'єктів, до складу правових відносин уходять юридичні обов'язки та суб'єктивні права. У юридичній літературі це отримало назву «зміст правових відносин». Це поняття визначають як сукупність суб'єктивних прав і юридичних обов'язків суб'єктів права, коли кожному суб'єктивному праву одного суб'єкта правових відносин відповідає (кореспондує) юридичний обов'язок іншого суб'єкта, і навпаки. Виходячи з того, що правові відносини є поєднанням фактичних суспільних відносин і правових норм, які надають фактичним суспільним відносинам правової форми, розрізняють фактичний і юридичний зміст правових відносин [2].

Фактичний зміст правових відносин у сфері соціального забезпечення населення – це фактичні соціальні й економічні відносини, які отримали через опосередкування правових норм свою юридичну форму. Вони зберегли фактичний зміст, проте завдяки правовим нормам набули нових якостей. Юридичний зміст правових відносин – це взаємозв'язок зафіксованих у юридичних нормах суб'єктивних прав і юридичних обов'язків учасників правових відносин. Кожному суб'єктивному праву, зафіксованому в правовій нормі права, відповідає (кореспондує) певний юридичний обов'язок, і навпаки [2].

Юридичний зміст правових відносин в аналізованій нами сфері полягає в тому, що громадяни, які отримують соціальні послуги, мають право на їх отримання, а суб'єкти публічної адміністрації зобов'язані їх надати, і навпаки, другі мають право вимагати від перших виконання певних позитивних дій, наприклад надавати визначені законодавством документи до Пенсійного фонду України.

Четвертим невід'ємним елементом правових відносин є юридичні факти. Юридичний факт – це конкретна життєва обставина, з якою норма права пов'язує виникнення, зміну або припинення правових відносин. Головне призначення юридичних фактів у процесі правового регулювання – юридично забезпечити виникнення, зміну або припинення правових відносин. Юридичні факти забезпечують перехід від загальної моделі поведінки, закріпленої в

правовій нормі, до конкретних правових відносин [2], наприклад рішення Пенсійного фонду України щодо призначення пенсії, виплати допомоги по безробіттю, тимчасової втрати працездатності.

Отже, *правові* відносини у сфері соціального забезпечення населення – це форма соціальної взаємодії суб'єктів публічної адміністрації, які забезпечують надання соціальних послуг, та об'єктів публічного управління (утримувачів соціальних послуг) на підставі реалізації соціального *законодавства* з метою забезпечення достойного життя непрацездатних осіб, які не мають можливості забезпечити своє існування завдяки приватній ініціативі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кількість пенсіонерів в Україні на 500 тис. осіб більша, ніж офіційно працюючих [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zaxid.net>.
2. Теорія держави і права : навчальний посібник / упоряд. В.В. Галуцько, О.Г. Мурашин, Д.Г. Севрюков. – К. : Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», 2012. – 218 с.
3. Міністерство соціальної політики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mlsp.gov.ua/labour/control/uk/index>.
4. Пенсійний фонд України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pfu.gov.ua/pfu/control/uk/index>.
5. Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.social.org.ua>.
6. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання : Закон України 23 вересня 1999 р. № 1105-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 46-47. – Ст. 403.
7. Фонд соціального захисту інвалідів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ispf.gov.ua/Default.aspx?AspxAutoDetectCookieSupport=1>.
8. Державна служба зайнятості [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dcz.gov.ua/control/uk/index>.
9. Теорія держави і права : навчальний посібник / А.М. Колодій и др. – К. : Юрінформ, 1995. – 189 с.
10. Скакун О.Ф. Теорія держави і права : підручник / О.Ф. Скакун. – Х. : Харківський держ. педагогічний ун-т, 1996. – 326 с.
11. Загальна теорія держави і права : підручник / ред. М.В. Цвік. – Х. : Право, 2002. – 432 с.
12. Кравчук М.В. Теорія держави і права : навчальний посібник / М.В. Кравчук. – Тернопіль : Економічна думка, 1999. – 113 с.

REFERENCES

1. “The number of pensioners in Ukraine is 500 thousand people more than the number of officially employed” [Electronic resource] // *Minsocpolitiki*. – 2014. – Access mode : <http://zaxid.net/>
2. *Teoriya derzhavi i prava : navchal'niy posibnik* [Theory of state and law : train aid] / [authors V.V. Halunko, O.H. Murashyn, D.H. Sevriukov]. – Kyiv : Vid-vo of University «Ukraine», 2012. – 218 p.
3. “Ministry of Social Policy of Ukraine” [Electronic resource] // 2014. – Access mode : <http://www.mlsp.gov.ua/labour/control/uk/index>

4. “Pension Fund of Ukraine” [Electronic resource] // 2014. – Access mode : <http://www.pfu.gov.ua/pfu/control/uk/index>
5. “Social Security Fund for Temporary Disability” [Electronic resource] // 2014. – Access mode : <http://www.social.org.ua/>
6. “On Mandatory State Social Insurance against Industrial Accident and Occupational Disease” : Law of Ukraine of September 23, 1999 № 1105-XIV // *Vidomosti Verkhovnoy Radi Ukraine*. – 1999. – № 46-47.– Art. 403.
7. “Fund for Social Protection of Persons with Disabilities” [Electronic resource] // 2014. – Access mode : <http://www.ispf.gov.ua/Default.aspx?AspxAutoDetectCookieSupport=1>
8. “State Employment Service” [Electronic resource] // 2014. – Access mode : <http://www.dcz.gov.ua/control/uk/index>
9. *Teoriya derzhavi i prava : navch. posibnik* [Theory of state and law : train aid] / A.M. Kolodii [et al.]. – Kyiv : Yurinform, 1995. – 189 p.
10. Skakun O.F. *Teoriya derzhavi i prava : pidruchnik* [Theory of state and law : textbook] / O.F. Skakun. – Kharkiv : Kharkiv state pedagogical university, 1996. – 326 p.
11. *Zagal'na teoriya derzhavi i prava : pidruchnik* [General theory of state and law : textbook] / editor M.V. Cvik. – Kharkiv : Pravo, 2002. – 432 p.
12. Kravchuk M.V. *Teoriya derzhavi i prava : navch. posibnik* [Theory of state and law : train aid] / M.V. Kravchuk. – Ternopil' : Ekonomichna dumka, 1999. – 113 p.

УДК 347.952.6

ПРОЦЕСУАЛЬНІ ПИТАННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З ВИКОНАННЯМ СУДОВИХ РІШЕНЬ У СПРАВАХ ПРО ТРУДОВІ СПОРИ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СЬОГОДЕННЯ

Колосов І.В., юрисконсульт

ПП Колосов В.А.,

вул. Електрометалургів, 52, м. Нікополь, Дніпропетровська обл., Україна

kolosov07121987@mail.ru

У пропонованій роботі досліджуються загальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень у цивільних справах, зокрема, щодо порядку звернення судового рішення до виконання, оформлення виконавчих документів, відстрочки й розстрочки, встановлення способу виконання рішення суду тощо. Вивчаються трудові процесуальні норми, пов'язані з виконанням судових рішень у справах про трудові спори, і форми такого виконання в Україні та Федеративній Республіці Німеччина. На підставі порівняльного аналізу наводяться рекомендації щодо вдосконалення системи виконання судових рішень для потреб трудового процесу.

Ключові слова: цивільні справи, виконання судового рішення, виконавчий документ, справи про трудові спори, трудовий процес, Трудовий процесуальний кодекс України.

ПРОЦЕСУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ, СВЯЗАННЫЕ С ИСПОЛНЕНИЕМ СУДЕБНЫХ РЕШЕНИЙ В ДЕЛАХ О ТРУДОВЫХ СПОРАХ: АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СЕГОДНЯШНЕГО ДНЯ

Колосов И.В.

ЧП Колосов В.А., ул. Электрометаллургов, 52, г. Никополь, Днепропетровская обл., Украина

kolosov07121987@mail.ru

В предлагаемой работе исследуются общие вопросы, связанные с исполнением судебных решений в гражданских делах, в частности, относительно порядка обращения судебного решения к